

TEKNO MÜZİK

BERKCAN KESKİN

H

OUSE'un ortaya çıkışındaki önemli isimlerden biri olan Frankie Knuckles; Larry Levan gibi liste başı, popüler parçalar çalmak

yerine *underground* alanlarda dolaşan bir DJ'di. 1977'de Chicago'daki Warehouse'un açılış gecesine davet edilmişti. Bir müddet sonra mekanın adı bir müzik türünün isim babası olacaktı. 'House müzik' bu şekilde doğdu. Knuckles birkaç kez daha Warehouse'ta çaldı. Buradaki dinleyici kitlesi çok hoşuna gitmişti. Chicago'dakiler New York'a göre daha hızlı ve sert *sound*dan hoşlanıyorlardı. Özellikle Warehouse'ta Avrupa kökenli avangard çalışmalara yoğun bir ilgi vardı. Chicago gençliği Kraftwerk'i Barry White'a tercih ediyordu.

Funk, Avrupa dans müziği ve teknoloji faktörü *house*un temelini oluşturdu. Bu dönemde çalınan parçalara artık 'şarkı' yerine *track* deniyordu. Bu terim, şarkının tek başına varlığının yanı sıra, DJ setinin bir parçası, bir birimi olduğunu da ifade ediyordu. *Disco* ve *hip hop* gibi *house* da önce bir DJ tarzı olarak ortaya çıktı, daha sonra bu tarzda müziklerin plağa basılmasıyla bir müzik türü hâline geldi. *House*un ortaya çıkması ve bilinen *sound*una ulaşması 10 yıllık bir süreci kapsıyor. O dönemde basılan plaklardan hangisinin ilk *house* plağı olduğu konusu oldukça tartışmalıdır. Fakat birçok kaynağa göre Jesse Saunders'ın Mitchball'dan çıkan "Fantasy" ve "I Like To Do It In Fast Cars"ı ilk *house* parçaları sayılmaktadır. Şimdi kulağa oldukça eski gelen bu parçalar minimal ritim yapısı ve *synthesizer* cızırtılarıyla 15 yıl önce bile insanlar için son derece yeni ve inanılmazdı. Dinleyenler önce neye uğradığını şaşırıyor, bir süre sonra da dans etmeye başlıyorlardı.

Detroit, Kuzey Amerika'nın fütüristik kentlerinden biri olmasına karşın 70'lerin sonlarında parlaklığını yitirmeye başlamıştı. Kentin gençleri kaçışı kulüp kültüründe buldu. 'Partileme'yi

teşvik eden belediye başkanı Coleman Young'ın da desteğiyle devasa partiler düzenlenebiliyordu. Ken Collier, Stacey Hale gibi isimler, disko düzenlemelelerinden Avrupa *synth* popuna ve Chicago *house* örneklerine kadar her şeyi çalışıyorlardı.

Teknonun ayak seslerini hissettiren çalışmalar, ağırlıklı Avrupa'dan *synth-pop* parçalarıydı. Collier ve diğer Detroit çıkışlı DJler Kraftwerk, *Italo-disco* gibi dans pistinin motorize birliklerini sahaya sürüyorlardı. Yıllarca katı bir şekilde *funk* çalmış radyo DJleri adım adım bu mekanik disko müziğine doğru kayıyorlardı. Aynı dönemde *hip hop* kaşifleri de benzer bir şekilde bu furyaya dâhil oldular ve ortaya 'elektro' türü çıktı.

Detroit sahnesinden çıkan işler önceleri göz ardı ediliyor ve çok ciddiye alınmıyordu. Ama 80'lerin ortasına gelindiğinde durum yavaş yavaş değişmeye başladı, Rythm Is Rythm'in "Strings of Life"ı, Model 500'ün "No UFOs"u ve Inner City'nin "Good Life"ı bariyerleri yıkmıştı. Tekno, *house* ile birlikte Avrupa kulüp kültürü tarafından coşkuyla karşılanmıştı. Berlin kulüplerinden İngiltere'nin yasadışı *rave* partilerine her yeri etkisi altına alıyordu. Juan Atkins ise türe fütüristik ruhunu verdi ve *house* ile aralarına belirgin bir çizgi çekti.

ELEKTRONİK MÜZİK KAVRAMI VE BUGÜNÜN DİNAMİKLERİ

Tekno; minimal tekno, melodik tekno, *deep-tech* ana başlıklarıyla devam eden ve daha birçok birleşik isme sahip olan açık tarzlar hâline geldi. İstanbul'da son yıllarda Zorlu Performans Sanatları Merkezi, elektronik müziğe ev sahipliği yapmada öncü durumdadır. Dünyaca ünlü birçok ismi sahneye çıkarmaya devam eden Zorlu PSM, canlı performanslarla, *hardcore rave* partilerle, muhteşem ses ve ışık sistemi ile insanları kendinden geçiriyor. İzmir ve İstanbul dışındaki şehirlerde ise bu

Frankie Knuckles'a ait plak.

konuda ciddi faaliyetler görülebildiğini söylemek mümkün değil...

Elektronik müzik kültürünü özel kılan şeylerden biri, bu tarzı dinleyenlerin başka bir müziği ana tarzları olarak kabul etmemeleridir. Bu tarzın takipçileri, kendilerini farklı hissetmektedirler. Popüler olan şeyler onlar için anlamsızdır. Teknonun karanlık odalarında *dark synthesizer*lar ile kaybolmak, en özel, en ince anılara inmek anlamına geldiğinden başka hisler uyandıran müzikler çekici bulunmamaktadır.

Günümüzde Türkiye'de melodik teknonun en tecrübeli isimlerinden biri Murat Uncuoğlu'dur. Minimal teknoda ise Ahmet Şendil ve Almanya kökenli Deniz Bul'un isimlerini kaydetmek gerekir. *Deep-tech*in önde gelen ismi ise hiç şüphesiz Tanguen Gencil'dir. █

Deep/Tech House.

